

Betingelser, som gjorde, at den ikke syntes at kunne medføre de Farer, som jeg troer, der kunde følge med under andre Betingelser. Man er nemlig gaaet ud paa at opstille to forskjellige Arter af Valgret, en umiddelbar Valgret, der i det Væsentlige bliver hos de Mænd, som efter den nærværende Anordning ere berettigede dertil, og en middelbar Valgret, som skulde tilkomme de øvrige Afgiftsydere i Sognet, hvilken middelbare Valgret ikke lettelig kunde føre til uden et meget indskrænket Antal af Sogneforstandere, som skulde udgaae af deres Valg, og som i alt Fald havde en bestemt Grændse, idet de af dem udnævnte Valgmænd ikke kunde være uden $\frac{2}{3}$ mod de umiddelbare Vælgere, hvilken Begrænsning jeg dog bemærkede var maaskee ikke stor nok. Den Klasse, om hvis Optagelse blandt de Valgberettigede til Sogneforstanderskaberne der her er Spørgsmaal, er saagodt som ikke tilstede paa Rigsdagen; men derimod bestaaer Rigsdagen, forsaavidt den bestaaer af Mænd fra Landet, for det Meste netop af saadanne Mænd, som for nærværende Tid have Valgret, om hvis Deling med Andre der er Spørgsmaal. Det forekommer mig derfor, at deres Udtalelse om den Stemning, der var hos de Valgberettigede til at faae Andre optagne iblandt Vælgerne, maatte have stor Betydning, uagtet jeg gjerne vil troe, at der herved ligger nogen Misforstaaelse til Grund, og at denne Erkjendelse neppe er saa stærk eller saa udbredt, som der menes. Jeg har troet, at dette nye Forslag var med Hensyn til Sogneforstanderskaberne, ligesom jeg ogsaa troer med Hensyn til Amtsraadene, mere uagteligt end det, hvorom der paa den forrige Rigsdag var Tale. Derefter vilde man opstille to forskjellige Classer af Vælgere til Sogneforstanderskaberne, som alle skulde være umiddelbare Vælgere, og dette kunde foranledige større Usamdrægtighed og mere eensidige Retninger end dem, der kunne opstaae ved det nu forelagte System. Men især fandt jeg det meget betænkeligt, at det blot var Afgiftsydelse, som lagdes til Grund, og en Afgiftsydelse, som den havde viist sig i det sidste Aar, og en saadan Afgiftsydelse, at man skulde beregne baade Naturalier og Arbeids-

præstationer efter et Skøn, som er forbundet med megen Vanstuelighed og var meget usikkert, og hvori man ogsaa maatte optage Afgiftsydelse, som ikke passerede Sogneforstanderskabet, og hvorom det ikke havde Kundskab, men som det særligt maatte søge oplyst, og som derved kunde lede til forskjellig Vanstuelighed. Det er i Særdeleshed klart, at Valgretten paa mange Steder derved kunde komme ud af de egentlige Landmænds Hænder og komme i Mænds Hænder, der boede paa Landet uden at være egentlige Landmænd. Den Mand, der boer paa Landet og driver en noget større Industrie, vilde uden at bestyde Hartkorn faae en Overvægt med Hensyn til de Afgifter, hvortil de kunne være ansatte, og det kan let hændes sig, at en saadan Industriedrivende kunde tillige have Herredomme over en Mængde af de Individuer, som hørte til anden Klasse af Vælgerne, hvorved han altsaa kunde faae en for stor Indflydelse. Dette forekommer mig dog at være nogenlunde forhindret ved det nuværende Valgsystem. Jeg troer derfor ikke, at der er nogen Inconsequent i, at jeg har erklæret ikke at have Noget imod den Vast, hvorpaa man nu vil grunde Vælgene til Sogneforstanderskaberne, skjøndt jeg meget bestemt har erklæret mig imod den, der laa til Grund for det Udkast om samme Gjenstand, der forrige Rigsdag var under Forhandling. Jeg vil forresten erklære, at jeg er langt fra at troe, at det Forslag, der nu er gjort, er i og for sig det bedste. Den ærede Afd. Landsstingsmand for 1ste Kred. (Madvig) har udtalt Grundsætninger, som jeg for en meget stor Deel vil tiltræde, og som jeg vistnok, skjøndt med nogen Afvigelse i det Enkelte, vilde lægge til Grund, dersom det faldt i min Lod at udarbejde en Lov angaaende Sogneforstanderskabernes Sammensætning og Valgmaade; men her kan nu blot være Tale om at vælge imellem det, der er bragt i Forslag med de Endringer, der deri maatte blive gjorte, eller aldeles ikke at gaae ind paa Sagen. Jeg indseer meget godt, at det vil blive en ulige Dom underkastet, hvorvidt jeg har gjort Ret i at gaae ind paa det omhandlede, efter mine Tanker, ingenlunde aldeles tilfredsstillende Lovforslag, der er gjort; men, naar man vil sætte